

DR. STARCZ FERENC

AZ IMPERIALISTA HADIGAZDASÁG FŐBB ELLENTMONDÁSAI

Az imperializmus általános válsága társadalmi életük minden összetevőjére, a gazdaságra, a politikára, az ideológiára egyaránt kiterjed. Az imperialisták, hogy létüket meghosszabbítsák, minden idők legborzalmasabb háborúja — a rakéta-atomháború kirobbantására készülnek, és ebben a háborúban a gazdaság szerepe jelentősen megnő. Hogyan tudja, helyesebben hogyan akarja az imperialista gazdaság ezeket a megnövekedett igényeket kielégíteni, — ez a munka alap gondolata és kiindulópontja.

A könyv első fejezetében a szerző azt fejtegeti, hogy a háború kimenetelét milyen nagymértékben befolyásolja a hadviselő országok *hadipotenciálja*. A hadipotenciál tényezői: a gazdasági, — az erkölcsi-politikai — és a katonai potenciál.

A *gazdasági potenciál* elemzését a szerző a harc- és a munkaképes lakosság értékelésével kezdi és bemutatja azt a kölcsönhatást, amelyet a nagylétszámú hadseregekhez szükséges emberanyag kiállítása, s az ennek következtében létrejövő munkaerőhiány okoz. A gazdasági potenciál második fontos összetevője az ipar, ezen belül elsősorban a nehézipar termelési volumene. Itt a meghatározó tényezők: az ipar technikai színvonala, a nyersanyagellátás biztosítottága, a földrajzi elhelyezkedés és a háború során bekövetkezett rombolások.

A mezőgazdaság a hadsereget és a polgári lakosságot látja el élelmiszerral, tehát szintén a gazdasági potenciál jelentős tényezője, ugyanígy kell értékelni a közlekedési és hírhálózat fejlettségét és állapotát is. A gazdasági potenciál összetevője még a pénzügyi helyzet, valamint azok az eszközök és módok, amelyekkel és ahogyan a hadviselő állam a hadikiadásokat finanszírozza.

Jelentős tényezői a gazdasági potenciálnak a tudományok

— és ezen belül elsősorban a technikai tudományok -- fejlettsége.

A háború kimenetelét nagymértékben befolyásolja még az ország társadalmi rendje, állampolgárainak erkölcsi-politikai egysége, hazaszeretete és nem utolsósorban a háború igazságos vagy igazságtalan jellege. Mindezek együttesen a hadviselő ország vagy koalíció *erkölcsi potenciálját alkotják*.

Végül az adott ország közvetlen katonai lehetőségei — amelyek közé a hadtudomány, a fegyveres erők, a parancsnoki kar képzettségi foka, a fegyverek, a haditechnika stb. állapota és fejlődési lehetőségei tartoznak — együttesen a *katonai potenciált* adják.

A továbbiak során az imperialista hadigazdaság általános vonásait vizsgálva megállapítja, hogy az imperialisták igyekeznek gazdaságukat tervszerű kapitalista gazdaságnak feltüntetni, sőt annak demokratikus, szocialista jelleget tulajdonítanak. A valóságban a monopolkapitalizmus hadi-állami monopolkapitalizmussá válik, ez pedig a fináncióke és a kapitalista államhatalom teljes, funkcionális összeolvadása.

A könyv második része foglalkozik az imperialista *hadigazdaság főbb ellentmondásaival* és megállapítja, hogy az alapvető ellentmondás változatlanul a társadalmi termelés és az egyéni kisajátítás közötti ellentmondás. Ez a hadigazdálkodás során sajátos formában jelenik meg, és kiegészül azzal, hogy az uralkodó tőkés osztály közös érdeke a háború megnyerése, ez az ún. „nemzeti érdek”, de ezzel ellentétes irányban hat a monopóliumok tőkés magántulajdonából eredő profitérdek és így a hadigazdaságuk anarchikussá válik.

Az imperialista állam igyekszik kiküszöbölni az ellentmondásból eredő anarchiát, de arra lényegéből kifolyólag nem képes.

A munka harmadik — befejező része a *szocialista hadigazdaság fölényét* tárgyalja.

Itt az alapvető különbség az, hogy a szocialista hadigazdaságból hiányzik az imperialista hadigazdaság ellentmondásossága és már ebből eredően magasabbrendű annál.

A fölény a hadigazdálkodás céljánál is szembevetendő. Míg az imperialista hadigazdálkodás elsőrendű célja a profitszerzés és az ún. „nemzeti érdek” szerepe másodrendű, addig a szocialista hadigazdaság közvetlen célja a haza és a szocialista vívmányok védelme és nincsenek visszahúzó erők, amelyek az ország valamennyi erőforrásának mozgósítását gátolnák.

A szocialista tervgazdaságnak nincs arra szüksége, hogy az állam a termelés tervszerűbbé tételére kívülről avatkozzék be.

Merőben mások azok az eszközök és módszerek is, amelyekkel a szocialista állam a hadviselés pénzügyi fedezetét biztosítja.

A szocialista országok hadigazdasági együttműködése sem problémamentes, de az előforduló ellentmondások nem antagonisztikusak.

A szerző könyvét olvasmányosan írta meg és állításait, érveit sok tényanyaggal, dokumentummal, jegyzőkönyvekbe rögzített párbeszéddel bizonyítja és teszi szemléletessé.

A gazdaság-tudományok iránt érdeklődő olvasók számára a könyv sok új gondolatot ad.

Szabó Sándor